

Adı Soyadı: Sınıfı: Tarih:/...../2026-2027

1. Deneme nedir?

Yazarın bir konuyu kanıtlama kaygısı gütmeyen, kendi bakışıyla ele aldığı tür tanımlanmaktadır. Bu türün adı sorulmaktadır. Buna göre tür hangisidir?

- A) Deneme B) Makale
C) Röportaj D) Haber yazısı
E) Biyografi

2. Deneme ile makale farkı

Deneme ile makale karşılaştırılmaktadır. Ayırt edici fark aranmaktadır. Buna göre hangisi doğrudur?

- A) Denemede kaynak gösterilmesi zorunludur
B) Makale kanıtlamaya, deneme kişisel görüşe dayanır
C) İkisi de kurmacadır
D) Deneme yalnız şiirle yazılır
E) Makale yalnız gazetede yayımlanır

3. Denemenin anlatım tutumu

Denemede kullanılan anlatım tutumu incelenmektedir. Bu tutumun özelliği sorulmaktadır. Buna göre deneme nasıl bir dil kurar?

- A) Resmî ve terim yüklü
B) Yalnız sayısal veriye dayanan
C) Samimi, konuşma tadında ve kişisel
D) Yalnız emir kipiyle kurulan
E) Yalnız diyaloglardan oluşan

4. Denemenin konusu

Deneme türünde konu seçimi ele alınmaktadır. Bu seçimin sınırı aranmaktadır. Buna göre denemenin konusu nasıldır?

- A) Yalnız bilimsel konular
B) Yalnız tarihsel konular
C) Yalnız siyasi konular
D) Her konu ele alınabilir; sınırlayıcı bir kural yoktur
E) Yalnız edebî konular

5. Türün kurucusu

Deneme türünün dünya edebiyatındaki kurucusu sayılan yazar aranmaktadır. Bu yazar eserine türün adını vermiştir. Buna göre yazar kimdir?

- A) Montaigne B) Shakespeare
C) Homeros D) Cervantes
E) Dante

6. **Türk edebiyatında deneme**

Türünün gelişimi incelenmektedir. Türün yaygınlaştığı dönem sorulmaktadır. Buna göre deneme ne zaman yaygınlaşmıştır?

- A) Divan edebiyatı döneminde
- B) Tanzimat sonrası, özellikle Cumhuriyet döneminde
- C) İslamiyet öncesi dönemde
- D) Halk edebiyatı döneminde
- E) Geçiş döneminde

7. **Deneme ile fıkra (köşe yazısı) farkı**

Deneme ile gazete fıkrası karşılaştırılmaktadır. Ayırt edici fark aranmaktadır. Buna göre hangisi doğrudur?

- A) Denemede yazar bulunmaz
- B) Fıkra kişisel görüş yoktur
- C) Fıkra güncel bir konuyu kısa ve doğrudan ele alır; deneme daha kapsamlı ve zamana dayanıklıdır
- D) İkisi de kurmacadır
- E) Deneme yalnız gazetede yayımlanır

8. **Deneme ile eleştiri farkı**

Deneme ile eleştiri türü karşılaştırılmaktadır. Eleştiriye ayıran özellik sorulmaktadır. Buna göre eleştiri nasıl bir metindir?

- A) Yalnız övgü içerir
- B) Yalnız yergi içerir
- C) Konu sınırı tanımaz
- D) Bir yapıtı ölçütlerle değerlendirip yargıya varır
- E) Kurmaca bir metindir

9. **Denemenin planı**

Deneme yazarken izlenecek plan tartışılmaktadır. Türün plan anlayışı aranmaktadır. Buna göre deneme nasıl kurulur?

- A) Katı bir kalıp izlenir
- B) Yalnız madde madde yazılır
- C) Yalnız soru cümleleriyle kurulur
- D) Yalnız tablo kullanılır
- E) Serbest bir düzen izlenir; düşünce akışı belirleyicidir

10. **Öznellik**

Denemenin öznel bir tür sayılmasının anlamı ele alınmaktadır. Bu nitelemenin karşılığı sorulmaktadır. Buna göre öznellik ne demektir?

- A) Metnin yazarın kişisel bakış, birikim ve duyarlılığını taşıması
- B) Metnin yanlış bilgi içermesi
- C) Metnin kaynaksız olması
- D) Metnin kurmaca olması
- E) Metnin kısa olması

11. Denemede okurla ilişki

Deneme yazarının okurla kurduğu ilişki incelenmektedir. Bu ilişkinin niteliği aranmaktadır. Buna göre yazar okura nasıl yaklaşır?

- A) Okuru dışarıda bırakır
- B) Okurla birlikte düşünen, onu tartışmaya çağıran bir tutum benimser
- C) Okura yalnız emir verir
- D) Okurdan hiçbir şey beklemez
- E) Okuru sınava çeker

12.

Tür	Temel amaç
Makale	savı kanıtlamak
Eleştiri	yapıtı değerlendirmek
Deneme	?

Tabloda öğretici metin türleri ve amaçları eşleştirilmiştir. Soru işaretiyle gösterilen amaç aranmaktadır. Buna göre denemenin amacı nedir?

- A) Haber vermek
- B) Kişisel görüşü paylaşmak ve okuru düşünmeye çağırmak
- C) Yapıtı değerlendirmek
- D) Sav kanıtlamak
- E) Yaşam öyküsü aktarmak

13. Deneme ile günlük farkı

Deneme ile günlük türü karşılaştırılmaktadır. Günlüğü ayıran özellik sorulmaktadır. Buna göre günlük nasıl bir metindir?

- A) Kanıtlamaya dayanır
- B) Kurmacadır
- C) Tarih atılarak, günü gününe tutulan kişisel bir kayıttır
- D) Yalnız başkaları için yazılır
- E) Yalnız bilimsel konuları içerir

14. Denemede dil ve üslup

Bir denemenin üslubu değerlendirilmektedir. Üslubu belirleyen etkenler aranmaktadır. Buna göre üslup neyle oluşur?

- A) Yalnız konu seçimiyle
- B) Yalnız metin uzunluğuyla
- C) Yalnız yayımlandığı yerle
- D) Sözcük seçimi, cümle yapısı ve yazarın bakış açısıyla
- E) Yalnız yazım kurallarıyla

15. Deneme başlığı

Deneme başlıklarının çoğu kez kısa ve çağrışım yüklü olduğu görülmektedir. Bu tercihin nedeni sorulmaktadır. Buna göre neden nedir?

- A) Okurun ilgisini çekmek ve metnin izleğine gönderme yapmak
- B) Sayfa sayısını azaltmak
- C) Yazım denetimini kolaylaştırmak
- D) Basım maliyetini düşürmek
- E) Yazarın adını gizlemek

16. Denemede alıntı kullanımı

Denemelerde başka yazarlardan alıntı yapıldığı görülmektedir. Bu kullanımın işlevi aranmaktadır. Buna göre alıntı ne sağlar?

- A) Metni uzatmayı
- B) Yazarın görüşünü gizlemeyi
- C) Düşünceyi bir gelenek içine yerleştirmeyi ve tartışmayı derinleştirmeyi
- D) Kaynak göstermeyi gereksiz kılmayı
- E) Konuyu değiştirmeyi

17. Öğrenci deneme yazıyor

Bir öğrenci "teknoloji ve yalnızlık" konusunda deneme yazacaktır. Türün gereğine uygun tutum sorulmaktadır. Buna göre nasıl yazmalıdır?

- A) Yalnız istatistik sıralamalı
- B) Kendi gözlem ve düşüncesini örneklerle paylaşıp okuru düşünmeye çağırmalı
- C) Yalnız kaynak listesi vermeli
- D) Yalnız başkalarının görüşünü aktarmalı
- E) Konuyu tanımlarla sınırlamalı

18. Kanıtlama zorunluluğu

Denemede kanıtlama zorunluluğunun bulunmaması yanlış anlaşılabilmektedir. Bu noktanın doğru okunması aranmaktadır. Buna göre hangisi doğrudur?

- A) Denemede her şey yazılabilir, tutarlılık gerekmez
- B) Denemede bilgi kullanılamaz
- C) Denemede kaynak kullanmak yasaktır
- D) Kanıtlama şartı yoktur ama düşüncenin tutarlı ve dayanaklı olması beklenir
- E) Deneme her zaman kanıt içerir

19. Deneme okumanın yararı

Deneme okumanın öğrenciye katkısı tartışılmaktadır. Bu katkı sorulmaktadır. Buna göre deneme okumak ne kazandırır?

- A) Yalnız hızlı okuma
- B) Farklı bakış açılarını tanıma ve eleştirel düşünme alışkanlığı
- C) Yalnız sözcük ezberi
- D) Yalnız yazım kuralı bilgisi
- E) Yalnız kitap sayısı artışı

20. Ünitenin özeti

Deneme ünitesinde tür bilgisi ve yazma çalışması birlikte yürütölmektedir. Bu bütönlüğün amacı aranmaktadır. Buna göre amaç nedir?

- A) Yalnız yazar adı öğretmek
- B) Yalnız tanım ezberletmek
- C) Türü tanımanın yanı sıra kendi düşöncesini yazıyla kurabilme becerisi kazandırmak
- D) Yalnız kitap tanıtmak
- E) Yalnız yazım denetimi yaptırmak

Deneme — Cevap Anahtarı

1. A	2. B	3. C	4. D	5. A	6. B	7. C	8. D	9. E	10. A	11. B	12. B
13. C	14. D	15. A	16. C	17. B	18. D	19. B	20. C				